

At fortælle om oplevelser

47 Esme på Kunstmuseum

Torsdag efter skole skulle Esme på Louisiana. Hun skulle mødes med en veninde foran museet kl. 14. De skulle se en udstilling med Skagensmalerne. Esme var spændt på at se museet, for hun havde aldrig været på Louisiana før, og hun havde hørt så meget om det. Hun glædede sig meget.

Kl. 13.09 tog hun toget fra Hovedbanegården til Humlebæk. Det tog kun 33 minutter. Derfra gik hun de sidste 20 minutter hen til museet. Hun havde printet et kort ud fra internettet, så det var ikke så svært at finde.

Da hun kom til museet, stod hendes veninde udenfor og ventede. De gik ind og købte billetter, og så gik de ind til udstillingen. Først fulgte de en omvisning med en guide, der fortalte om malerne og om nogle af billederne. Det var spændende, syntes Esme. Efter omvisningen gik de selv lidt rundt og kiggede. Der var mange fine billeder, og Esme syntes, at det var en flot udstilling. Hun kunne især godt lide Anna og Michael Anchers billeder.

Da de var færdige med udstillingen, gik de en tur i parken og kiggede på skulpturerne, og så gik de hen til cafeen for at drikke kaffe. Det var en flot dag. Solen skinnede, og himlen var helt blå. De fandt en god plads på terrassen, hvor de kunne sidde og kigge ud over vandet. Der sad de en times tid og snakkede og nød det gode vejr og den flotte udsigt.

Så var det tid til at tage hjem, men først gik de en tur ned i butikken, for Esme ville gerne have en plakat. Hun købte en af udstillingsplakaterne med et billede af Anna Ancher. Uden for museet sagde de farvel til hinanden, og så gik Esme tilbage mod stationen. De syntes begge, at det havde været en god dag. Esme syntes, at Louisiana var et fantastisk museum, og hun var helt vild med parken og naturen og udsigten over vandet.

Øvelse 1. Læs teksten. Lyt så og vær opmærksom udtalen.

Øvelse 2 (parøvelse). Svar på spørgsmålene.

1. Hvilken aftale havde Esme torsdag eftermiddag?
2. Hvad kendte Esme til Louisiana?
3. Hvordan gik Esmes transport til Louisiana?
4. Hvad oplevede hun og veninden på museet?
5. Hvad syntes Esme om udstillingen?
6. Hvordan gik resten af eftermiddagen?
7. Hvad gjorde de, før Esme gik tilbage til toget?
8. Hvad syntes Esme om turen og om stedet?

Førdatid

I førdatid består verbet af to dele. Førdatid dannes med datid af hjælpoverbet 'er' eller 'har' – altså med 'var' eller 'havde'. (Se også s. 109).

var/havde -(e)**t**
V1 V2

Eks.: Han **var** gået.

Eks.: Han **havde** hørt.

Øvelse 3 (i klassen). Hjælp hinanden med at genfortælle teksten.

Øvelse 4. Førdatid. Find og understreg tekstens verber i førdatid. Hvor mange eksempler er der?

(Se også skemaet over verbernes tider s. 109 og øvelserne med førdatid s. 74).

Øvelse 5. Internetopgave. Skagensmalerne.

Søg informationer om Skagensmalerne på internettet og se nogle af deres billeder.

1. Hvornår levede Anna og Michael Ancher?

2. Nævn et par andre Skagensmalere.

3. Hvilke motiver malede Anna og Michael Ancher? Nævn et par eksempler.

Vælg et billede – print det ud – og fortæl lidt om det: Hvem har malet det? Hvad forestiller det? Hvad synes du om det? Hvad kan du godt lide (/ikke lide) ved det?

Øvelse 6. Ordtryk. Lyt og gentag og sæt tryk.

1. oplevelse	2. cafeen	3. udstilling	4. billetter	5. omvisning	6. internettet
7. billederne	8. minutter	9. plakat	10. udsigt	11. farvel	12. naturen

Øvelse 7. Stedsadverbiet 'der'. Udsift stedsudtrykket med 'der'. Foranstil 'der' og husk inversion.

Bemærk: Vi bruger ofte adverbiet 'der', når vi refererer til et sted, vi har omtalt før – så undgår vi gentagelser.

Eks.: Vi kom til en hyggelig lille by. Vi spiste frokost **i byen**.

Svar: Vi kom til en hyggelig lille by. **Der** spiste vi frokost.
A V S

1. I torsdags var han i biografen. Han mødte en gammel ven i biografen.

2. Lørdag formiddag tog hun ind til byen. Hun var i byen hele dagen.

3. De gik hen på cafeen. De drak kaffe og spiste kage på cafeen.

4. Ved halv ti-tiden tog de på diskotek. De var på diskoteket til kl. 2.

5. De tog en tur på Louisiana. De så en udstilling med Skagensmalerne på Louisiana.

Øvelse 8. Reference til sted med 'hvor'. Forbind de to sætninger med komma, og udskift stedsudtrykket med 'hvor' (konjunktion i relativsætning, se s. 105). Ordstilling: ..., hvor – S – V.

Eks.: Vi kom til en plads. Der var et stort marked **på pladsen**.

Svar: Vi kom til en plads, **hvor** der var et stort marked.
K S V

1. De bor i et område. Der er marker og skov i området.

2. Vi kom til en by. Vi fandt et godt hotel i byen.

3. De var på shopping i et indkøbscenter. Der var mange gode tøjbutikker i centret.

4. Han boede på et hotel. Han havde været på hotellet før.

5. Vi spiste frokost et sted. Der var en dejlig strand på stedet.

Øvelse 9. Dialog. Læs dialogen. Lyt så og gentag. Læs derefter parvis.

A: Hej, har du haft en god weekend?

B: Ja, jeg har været en tur i London.

A: Nå, hvad lavede du der?

B: Jeg skulle besøge en veninde, som bor derovre.

A: Nå, det lyder hyggeligt. Rejste du alene derover?

B: Ja, det gjorde jeg.

A: Er det første gang, du har været i London?

B: Ja, det er det - så det var rigtig spændende.

A: Hvad lavede I så?

B: Vi gik mest rundt i gaderne og kiggede, og så var vi på indkøb. Vi var også i teatret.

A: Hvor længe var du derovre?

B: Jeg var der fra fredag middag til søndag aften.

Men hvad med dig? Hvad lavede du?

Øvelse 10 (i klassen/i grupper). Fælles interview.

Lav et fælles interview med en kursist, som har været på en tur. Alle må stille spørgsmål.

Øvelse 11 (parøvelse). Lav samme interview parvis.

Øvelse 12. Brev. Skriv et brev til en ven og fortæl om en oplevelse/en udflugt.

50 Øvelse 13. Lytteøvelse. På udflugt til Tivoli. Læs spørgsmålene, lyt et par gange og skriv stikord.

1. Hvem var Jamilas familie på udflugt med? _____
2. Hvor mange mennesker var de i alt? _____
3. Hvornår tog de af sted og hvorfra? _____
4. Hvor spiste de morgenmad? _____
5. Hvordan var vejret? _____
6. Hvor fik de billetter? _____
7. Hvad var Jamila interesseret i? _____
8. Hvorfor prøvede børnene ikke alle forlystelserne? _____
9. Hvor mange gange prøvede Salim rutsjebanen? _____
10. Hvad spiste de til frokost? _____
11. Hvordan gik hjemturen for børnene? _____

Øvelse 14 (parøvelse). Hjælp hinanden med at genfortælle historien.

51 Øvelse 15. Gorms tur til Bornholm.

Lyt og udfyld teksten (gerne hjemme). Tjek selv bagefter. (Se rettenøglen på: www.synope.dk).

I _____ uge _____ var _____ på ferie, og han _____ på Bornholm _____ med _____. De _____ gamle venner. De _____ i bil _____. De _____ af sted lørdag morgen og kørte over _____ til Sverige og videre til Ystad. _____ tog de _____ til Rønne. De _____ et hus i Gudhjem, en lille _____ by ved _____. De var _____ i otte _____, og de havde _____ sjovt sammen. De _____ røgede sild på _____, og de var på mange _____ rundt på _____. De var på _____, og de var i _____, og de var _____ på Oluf Høst Museet. En dag var de på _____ lang vandretur _____ ved Hammerknuden. Solen _____, og vejret var _____. De _____ kaffe og madpakker _____, og ved frokosttid _____ de et _____ sted, _____ de _____ og _____ deres mad og _____ ud over _____. De _____ i alt ti kilometer den dag, og de var _____, da de kom tilbage. Søndag eftermiddag _____ de så _____ igen, og de _____ bilen og kørte tilbage. De _____ alle, at det _____ en god tur, og de aftalte _____ derover igen året efter på samme tid.

Øvelse 16 (parøvelse). Hvad lavede Ole de sidste uger? Begynd med tidsadverbialet og husk inversion.

Pas på præpositionerne (se boksen).

Eks.: (i søndags / skoven)

Svar: I søndags var han i skoven.

1. (i går aften / fødselsdag – sin bror)

2. (i forgårs / hjemme)

3. (i torsdags / bytur)

4. (i forrige uge / Odense)

5. (i fredags / stranden)

6. (lørdag formiddag / museum)

7. (søndag aften / koncert)

8. (torsdag aften /ude – en ven)

9. (i weekenden / Tyskland)

Hvor var du/Hvad lavede du ...?

Jeg var	stranden restaurant café museum indkøb bytur/en tur til ... Fyn (øer)
på	biografen skoven byen teatret svømmehallen Århus (byer) Sverige (lande)
i	koncert middag hos ... fødselsdag hos ... fest
til	ude hos ... hjemme (hos ...)

Øvelse 17 (parøvelse). Hvad lavede du i sidste uge? Fortæl på skift – brug gerne din fantasi. Pas på tidsudtryk og præpositioner. (Se også s. 118).

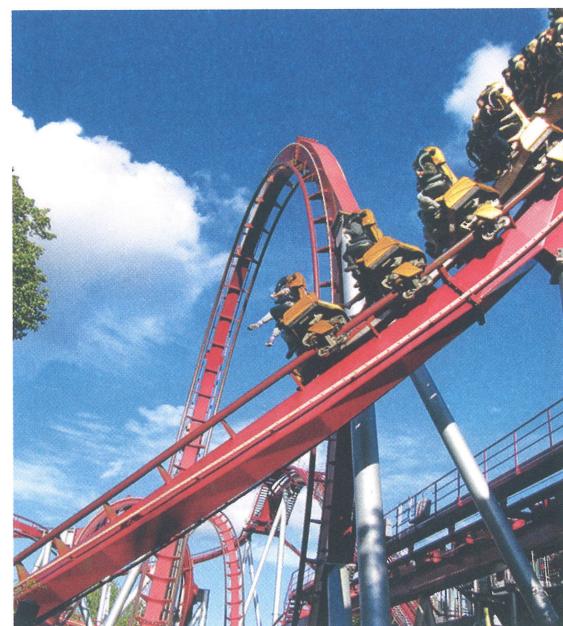
(Bemærk: **i** torsdags, **i** fredags, **i** lørdags, men: torsdag morgen, lørdag aften. Se også s. 119).

Øvelse 18 (i klassen). En oplevelse.

Fortæl på skift om en oplevelse – f.eks. om en tur eller en ferie, du har været på i Danmark. Forbered hjemme først (tag evt. et billede med og vis stedet).

Fortæl f.eks.:

- Hvor var du? Hvad skulle du/I?
- Hvem var du sammen med?
- Hvornår tog du/I af sted?
- Hvordan kom du/I derhen?
- Hvordan var der? Beskriv stedet.
- Hvor længe var du/I der?
- Hvad lavede du/I? Hvad oplevede du/I?
- Hvad syntes du om det?

Udtaleøvelser – datid

Øvelse 19. Verber på -ede [ðð]. Lyt og gentag. Bemærk udtalen [ðð]. Udtal ikke e'erne. Skriv verbet i datid.

1. Han _____ til en ven. (ringer)
2. Han _____ længe med ham. (snakker)
3. Han _____ ham i lufthavnen. (henter)
4. De _____ noget god mad. (laver)
5. De _____ nogle bøffer. (griller)
6. Hun _____ kortet ud fra nettet. (printer)
7. Hun _____ foran indgangen. (venter)
8. De _____ bold på stranden. (spiller)
9. De _____ på forretninger. (kigger)
10. Solen _____ hele dagen. (skinner)

Øvelse 20. Verber på -te. Lyt og gentag. Bemærk: -e udtales ikke i endelsen -te. Skriv verbet i datid.

1. Han _____ en rejse. (køber)
2. Han _____ billetter. (bestiller)
3. Han _____ over nettet. (betaler)
4. De _____ på hotellet. (spiser)
5. Hun _____ sit pas. (glemmer)
6. Hun _____ en ven. (besøger)
7. De _____ et sommerhus. (låner)
8. De _____ i bil derover. (kører)
9. Han _____ med guiden. (taler)
10. Hun _____ en flink fyr. (møder)

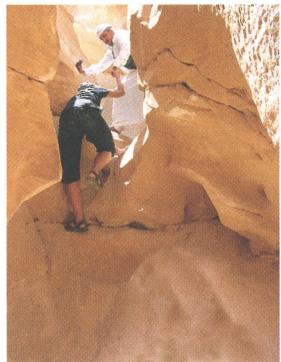
Øvelse 21. Uregelmæssige verber og modal- og hjælpeverber. Fortsæt på samme måde.

1. De _____ op kl. 8. (står)
2. De _____ toget til Århus. (tager)
3. De _____ hen til stationen. (går)
4. De _____ et godt hotel. (finder)
5. De _____ være der en uge. (skal)
6. De _____ en god ferie. (har)
7. De _____ se Nationalmuseet. (vil)
8. De _____ ikke få billetter. (kan)
9. De _____ vente til næste dag. (må)
10. De _____ tilfredse med turen. (er)
11. De _____ for sent til toget. (kommer)
12. De _____ mange forskellige ting. (ser)

Øvelse 22. Flere uregelmæssige verber. Fortsæt på samme måde.

1. De _____ på en lille café. (sidder)
2. De _____ en kop kaffe. (drikker)
3. De _____ det gode vejr. (nyder)
4. De _____ om vej. (spørger)
5. De _____ ikke sproget. (forstår)
6. De _____ ind til centrum. (fortsætter)
7. De _____ længe i weekenden. (sover)
8. Det _____ ikke noget. (gør)
9. De _____ ikke så meget. (siger)
10. De _____ meget trætte. (bliver)
11. De _____ om deres rejse. (fortæller)
12. De _____ et postkort. (skriver)

Kære Eva og Carl

d. 15/4

Vi har det supergodt her i Egypten. Vi bor i en lille by i Sinai, der hedder Dahab. Hotellet ligger lige ved en flot sandstrand, så vi bader meget. Vejret er dejligt – sol og 30 grader.

I går var vi på jeepafari i ørkenen. Det var fantastisk. Efter et par timer kom vi til et sted, hvor der var nogle høje klipper. Der gik – eller rettere klatrede – vi en lang tur dybt ind i en klippe. Det var rigtig spændende. Bagefter kørte vi hen til en oase og spiste frokost. Der blev vi nogle timer. Vi var først hjemme igen klokken ti om aftenen.

I dag slapper vi bare af ved stranden. Lige nu er det dejligt bare at ligge her under parasollen og læse og kigge ud over vandet.

I morgen skal vi på tur igen, for vi vil jo gerne opleve noget. Vi skal hen til en naturpark, hvor der er et stort koralrev. Der skal vi snorkle og kigge på fisk. Det glæder jeg mig til, for jeg elsker at snorkle. Jeg håber bare ikke, at der er hajer. Vi tager af sted allerede klokken seks om morgenens, så vi har hele dagen dernede. Når vi kommer tilbage, tager vi ind til byen og spiser, og så går vi nok også lidt ud og shopper, hvis vi ikke er for trætte.

Vi kommer hjem på søndag. Vi glæder os til at se jer og vise jer alle vores billeder.

Hav det godt så længe, og hils Niels.

Kærlig hilsen

Bent og Tine

Øvelse 23. Læs brevet. Hvad handler de forskellige afsnit om – nutiden/fortid/fremtid? Vær opmærksom på verberne. Hvilke former af verbet bruges i de forskellige afsnit?

Øvelse 24. Find og sæt ring om konjunktionerne i teksten. Er det hoved- eller ledssætninger?

Øvelse 25. Skriv et feriebrev. Du er midt i en ferie. Skriv et brev til en ven og fortæl, hvad du laver nu (nutid), hvad du lavede de sidste dage (datid), og hvad du skal i morgen (brug nutid eller skal/vil ...). (Se også øvelserne s. 119).

Øvelse 26. Tidsledsætninger med 'da'. Skift til datid, sæt komma mellem sætningerne, og indsæt konjunktionen 'da'. (Bemærk: 'da' bruges om afsluttet fortid, se også s. 110).

Eks.: Hendes veninde står og venter. Hun kommer til museet.

Svar: Hendes veninde stod og ventede, da hun kom til museet.

1. De går en tur i parken. De er færdige med udstillingen.
2. Toget er kørt. De kommer til stationen.
3. De er trætte. De kommer hjem.
4. Vejret er dejligt. De tager af sted hjemmefra.
5. De køber en is. De kommer ned på havnen.
6. Børnene sover. De ankommer til banegården i Århus.

Øvelse 27. Datid og førdatid. Skift til førdatid i sætning 1 (som sker først). Fasthold datid i sætning 2 (som sker bagefter). Indsæt hovedsætningskonjunktionen 'så' (følge/konsekvens).

Eks.: Han glemte sine nøgler. Han kunne ikke komme ind.

Svar: Han **havde glemt** sine nøgler, så han kunne ikke komme ind.

1. Hun printede et kort ud fra internettet. Det var nemt at finde vej.

2. Han drak for meget. Han kunne ikke køre bil.

3. Han glemte sine briller. Han kunne ikke se noget.

4. Hun tog en paraply med. Hun blev ikke våd.

Øvelse 28. Fortsæt på samme måde. Bemærk ordstillingen: S – V1 – CA – V2.

Eks.: Han spiste ikke morgenmad. Han var meget sulten.

Svar: Han **havde ikke spist** morgenmad, så han var meget sulten.
S V1 CA V2

1. Han læste ikke ret meget. Han klarede ikke prøven.

2. Hun hængte ikke tøjet op. Det var ikke tørt.

3. De bestilte ikke billetter. De kom ikke ind.

4. Han huskede ikke sit studiekort. Han fik ikke studentterrabat.

5. Hansov ikke hele natten. Han var træt om morgenen.

Førdatid: Brug datid + førdatid, når du fortæller om flere ting, som sker på forskellige tidspunkter i fortiden. Brug førdatid om det, der skete først – og datid om det der skete bagefter. (Se også s. 109).

Eks.: Hun **havde glemt** at købe ind, så der var ikke noget mad.